



LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1 (24)

Datum
2024-06-20

Diarienummer
8834-2021
Anläggningsnr
0380-237

Q-Med AB
c/o Ombud: Advokat Mats Björk
Kungsgatan 42
111 35 Stockholm

Kungörelsedelgivning

Beslut om slutliga villkor i tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län meddelar slutliga villkor i tillstånd till produktion av hyaluronsyrabaserade medicintekniska produkter på fastigheterna Librobäck 8:2, 10:5, 10:6, 10:7, 10:8, 13:1, 13:2, 13:4 i Uppsala kommun, meddelat av miljöprövningsdelegationen den 8 december 2020, dnr 551-5184-19.

Utöver tidigare meddelade villkor gäller följande villkor.

Vattenhushållning

5. Verksamheten ska sträva efter att minska användningen av dricksvatten i tillverknings- och stödprocesser och ska i skäligen utsträckning succesivt vidta åtgärder för att uppnå detta. Åtgärderna ska baseras på en kartläggning och en plan för vattenhushållning. Kartläggningen ska redovisa vattenförbrukning för produktion och för kylning. Planen ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som har genomförts under den senaste perioden, möjliga kommande åtgärder, kostnader och vattenbesparingar för dessa, vilka av dessa som bolaget bedömer som skäligen att genomföra under kommande period och motivering till varför övriga åtgärder inte bedöms skäligen.

Vattenhushållningsplanen ska uppdateras och redovisas vart tredje år eller med annat intervall tillsynsmyndigheten bestämmer. En första vattenhushållningsplan ska lämnas in till

tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att detta beslut vunnit laga kraft. (delegation)

Energhushållning

- Åtgärder ska i skälig utsträckning successivt vidtas för att minska energianvändningen i tillverknings- och stödprocesser. Verksamhetsutövaren ska senast sex månader efter att detta beslut vunnit laga kraft lämna in en plan för energihushållning till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energibesparingen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det ska även anges vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas. Planen ska uppdateras löpande och en reviderad plan ska lämnas till tillsynsmyndigheten vart tredje år eller med annat tidsintervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. (delegation)

Utsläpp till vatten

- Vid rengöring av produktionsutrustning ska finnas rutiner som innebär att produktförluster till avloppsvatten minimeras.
- Vid uppförandet av nya byggnader ska det i skälig utsträckning eftersträvas att separera förorenade vattenströmmar och rena vattenströmmar samt att möjliggöra provtagning av processavloppsvatten så nära eventuella föroreningskällor som möjligt.

Släckvatten

- Släckvatten ska hanteras så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Tekniska anordningar eller andra lösningar ska finnas och användas för att förebygga/förhindra att släckvatten förorenar mark, yt- och grundvatten.

Ytor i anslutning till den planerade betongsockeln ska hårdgöras senast 31 december 2025.

Kontrollprogram

- Ett aktuellt kontrollprogram som omfattar kontroll av vattenförbrukning, utsläpp av processavloppsvatten och dagvatten ska finnas för verksamheten och följas. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en bedömning av om

villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Bolaget ska skicka in ett kontrollprogram enligt ovan till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att detta beslut har vunnit laga kraft.
(delegation)

Miljöprövningsdelegationen avslutar provotiden.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende

- åtgärder för att minska vattenanvändning och tidsintervall för inlämnande av vattenhushållningsplan (villkor 5),
- åtgärder för att minska energianvändning och tidsintervall för inlämnande av energihushållningsplan (villkor 6),
- kontrollprogrammets innehåll (villkor 10).

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut ska införas inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Uppsala nya tidning, (se bilaga). Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Bakgrund

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län gav den 8 december 2020, dnr. 551-5184-19 Q-med AB (bolaget) tillstånd till produktion av hyaluronsyrabaserade medicintekniska produkter på fastigheterna Librobäck 8:2, 10:5, 10:6, 10:7, 10:8, 13:1, 13:2 och 13:4 i Uppsala kommun.

Tillståndet innehöll följande provotidsföreskrift.

Bolaget ska under provotiden genomföra följande utredningar.

U1: Bolaget ska

- undersöka vattenförbrukning och energiförbrukning, både för hela verksamheten och för delflöden i verksamheten helt och delflöden,
- utreda möjligheter att minska vattenförbrukning, inklusive alternativa metoder för kylning,
- utreda flödena av delströmmar av varmt vatten i verksamheten inklusive vattentemperatur och flödesvolym,
- utreda möjligheter att återvinna energin i varma vattenflöden. Utredningen ska omfatta både återvinning av energin inom verksamheten och extern återvinning, till exempel genom leverans av energi till fjärrvärmenätet.

U2. Bolaget ska utreda

- utsläpp till spillvattennätet av ämnen som kan vara nitrifikationshämmande eller som kan påverka vattenmiljön negativt. Utredningen ska inkludera utsläppt mängd av relevanta ämnen vid ansökt produktion och förväntad påverkan på miljön och på driften av det kommunala avloppsreningsverket. Om utredningen visar att utsläppet av avloppsvatten riskerar att ge negativa effekter ska bolaget även utreda möjliga åtgärder för att minska eller helt eliminera sådan påverkan,
- från vilka ytor och anläggningar vatten avleds till den allmänna dagvattenanläggningen och från vilka områden dagvatten avrinner genom enskild hantering via ledning eller markyta mot Librobäcken respektive mot Fyrisån,
- hur verksamheten på sina fastigheter uppnår Uppsala Vatten och Avfall AB:s (Uppsala Vatten) riktlinjer för dagvattenhantering,
- vilka kylvattenströmmar som avleds till den allmänna dagvattenanläggningen, till det enskilda dagvattensystemet respektive till spillvattennätet,
- temperatur på de kylvattenflöden som avleds till den allmänna dagvattenanläggningen respektive spillvattensystemet, inklusive förväntad temperatur efter åtgärder för återvinning av värmeenergi enligt utredningsvillkor U1 och

- möjligheter att avleda rent kylvatten till dagvattennät i stället för till spillvattennätet,
- behov av åtgärder för uppsamling och vidare hantering av släckvatten.

Resultatet av utredningarna, inklusive förslag på slutliga villkor, ska redovisas senast den 30 juni 2021. Vattenflöde ska redovisas som månadsmedelvärden och årsmedelvärden. Provtagningsprogrammet ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten och uppfylla kraven i BAT 4 i Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/902 av den 30 maj 2016 om fastställande av BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn (CWW). Bolaget ska redovisa identifierade tekniskt möjliga åtgärder och kostnaden och miljönyttan för varje identifierad åtgärd. Bolaget ska även redogöra för vad som kan anses utgöra bästa möjliga teknik. Om bolaget i någon del avser att inte använda bästa möjliga teknik ska det motiveras.

Beslut om förlängning av prøvotiden till den 30 november 2021 fattades den 1 juli 2021 av miljöprövningsdelegationen, dnr 551-4736-2021.

Bolagets prøvotidsredovisning

Bolaget har den 29 november 2021 kommit in med en prøvotidsredovisning. Redovisningen har kompletterats den 26 september 2022 och den 17 maj 2023.

Bolagets yrkande/förslag till villkor och åtaganden

Bolaget föreslår att följande slutliga villkor meddelas och att prøvotiden avslutas.

5. Bolaget ska sträva efter att minska förbrukningen av råvaror och energi i verksamheten och ska i skäligen utsträckning succesivt vidta åtgärder för att uppnå detta. Åtgärderna ska baseras på en kartläggning och en plan för energihushållning. Planen ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som har genomförts under den senaste perioden, möjlig kommande åtgärder, kostnader och energibesparingar för dessa, vilka av dessa som bolaget bedömer som skäligen att genomföra under kommande period och motivering till varför övriga åtgärder inte bedöms skäligen.

Energihushållningsplanen ska uppdateras och redovisas vart tredje år. En första energihushållningsplan ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att tillståndet vunnit laga kraft.

6. Bolaget ska sträva efter att minska förbrukning av vatten i verksamheten och ska i skälig utsträckning succesivt vidta åtgärder för att uppnå detta. Åtgärderna ska baseras på en kartläggning och en plan för vattenhushållning. Planen ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som har genomförts under den senaste perioden, möjliga kommande åtgärder, kostnader och vattenbesparingar för dessa, vilka av dessa som bolaget bedömer som skäliga att genomföra under kommande period och motivering till varför övriga åtgärder inte bedöms skäliga.

Vattenhushållningsplanen ska uppdateras och redovisas vart tredje år. En första vattenhushållningsplan ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att tillståndet vunnit laga kraft.

7. Vid rengöring av produktionsutrustning ska det finnas rutiner som innebär att produktförluster till avloppsvatten hålls på en låg nivå.

Bolaget åtar sig att utvinna energi ur spillvatten från hus 9 samt åtgärder för uppsamling av släckvatten.

Redovisning av utredningsresultat

Bolaget har i huvudsak anfört följande avseende de utförda utredningarna.

Undersökning av vattenförbrukning och energiförbrukning, både för hela verksamheten och för delflöden i verksamheten helt och delflöden.

Vattenförbrukningen har kartlagts för åren 2017–2021 för olika huskroppar inom verksamheten. Den största vattenförbrukningen sker i hus 9.

Vattenförbrukning uppdelad på huskroppar

	2017	2018	2019	2020	Ansökt
Hus 1-4	13 040	11 312	9 038	5 563	13 000

Hus 9 & 12	39 597	47 964	48 725	53 935	112 000
Hus 13	11 535	10 031	12 107	13 837	20 000
Hus 5-7, 10-11	3 561	2 949	3 458	3 182	5 000
Total	67 733	72 256	73 328	76 517	150 000

Vattenförbrukningen har även kartlagts för olika delflöden inom verksamheten. Kylning är den process som förbrukar mest vatten.

Vattenförbrukning delflöden 2020

	Hus 1-4	Hus 9 & 12	Hus 13	Hus 5-7, 10-11	Totalt
PW	4 700	7 300	300		12 300
WFI	-	2 000	300		2 300
Ånga	350	5 100	-		5 450
Kylning	200	37 600	9 400		47 200
Lab & Sanitärt	350	2 000	3 800	3 200	9 350
Totalt	5 600	54 000	13 800	3 200	76 600

Bolaget har kartlagt energiförbrukningen för åren 2017–2021.

Den totala energiförbrukningen har varit relativt konstant de senaste åren.

Total energiförbrukning

	2017	2018	2019	2020	Ansökt
	Energiförbrukning MWh				
El MWh	12 590	13 550	13 310	12 960	30 000
Fjärrvärme MWh	2 038	2 107	1 723	1 452	2 500
Totalt	14 627	15 656	15 032	14 412	32 500

Fördelningen av elanvändning för olika byggnader visar att det används mest el i hus 9.

Elförbrukning uppdelad på olika byggnader

	2017	2018	2019	2020	Ansökt
	Energiförbrukning El MWh				
Hus 5-7	1 634	1 479	1 412	1 324	1 800
Hus 9 Fastighet	1 940	1 935	1 881	1 907	5 000
Hus 9 Ångpanna	3 379	4 009	3 950	4 079	14 600
Hus 12	181	172	186	197	300
Hus 11	828	1 111	1 134	1 041	1 300
Hus 1-4	2 492	2 480	2 433	2 237	3 000
Hus 13 Fastighet	1 790	1 926	1 872	1 740	2 000
Hus 13 Reservkraft	345	437	441	435	1 000

Fjärrvärmeförbrukningen varierar mellan 1 500–2 000 MWh per år och är beroende av väderleken för enskilda år. Den utgör ca 10–15 procent av den totala energiförbrukningen.

Fjärrvärmens används för uppvärmning av byggnader samt av tappvatten. Största andelen förbrukas i hus 1–4 samt 5–7.

Utredning av möjligheter att minska vattenförbrukning, inklusive alternativa metoder för kylning

Med utgångspunkt från de vattenflöden och temperaturer som uppmätts har förslag tagits fram för att reducera vattenförbrukningen för kylning.

För hus 1–4 har det föreslagits att det dricksvatten som används för kylning av processutrusning injusteras och regleras lokalt vid varje utrusning för att minska vattenförbrukningen. Kylvattenuttaget är dock relativt litet och denna åtgärd skulle ge litet utbyte. Bolaget avser därför inte att gå vidare med detta förslag för närvarande.

För hus 9 har kylvattenflöden optimerats genom injusteringar i ett antal punkter. Vattenförbrukningen bedöms kunna minska från 21 700 m³ till 3 150 m³ per år.

I hus 13 har också kylvattenflödet injusterats och förbrukade mängder dricksvatten minskats från 5 800 m³ till 970 m³ per år.

De vidtagna åtgärderna har sparat ca 23 000 m³ dricksvatten per år.

Alternativa metoder för kylning har utretts. De lösningar som har värderats är följande:

- Kyla genom värmepump
- Kyla via kylmedelskylare
- Kyla i öppna bassänger
- Kyla med befintlig köldbärare

Bolaget har valt att inte gå vidare med något av dessa förslag då de antingen bedöms vara olämpliga eller inte ekonomiskt försvarbara.

Utredning av flödena av delströmmar av varmt vatten i verksamheten inklusive vattentemperatur och flödesvolym

Flöden, temperaturer och mängd tillfört dricksvatten i processavloppet har kartlagts för olika delströmmar inom hus 1-4, 9 och 13. Högst flöden och temperatur förekommer i hus 9.

Utredning av möjligheter att återvinna energin i varma vattenflöden inom verksamheten och extern återvinning, till exempel genom leverans av energi till fjärrvärmenätet.

Inga energibesparande åtgärder föreslås för hus 1-4 då varma vattenvolymer är små och energiinnehållet lågt. Det befintliga ledningssystemet är dessutom delvis ingjutet i bjälklag och uppställda i kryppgrund vilket innebär kostsamma åtgärder i relation till mängd återvunnen energi.

För hus 9 beräknas det finnas ca 358 MWh per år värme som kan utvinnas ur spillvattnet. Det kan användas för att förvärma matarvatten till ångproduktionen och tappvatten. En värmeåtervinningsslinga kommer att installeras i pumpgropen dit avloppsströmmarna leds för att minska energiförbrukningen och samtidigt behovet av kylning med dricksvatten. Med den lösningen är det möjligt att spara 46 MWh värmeenergi per år.

För hus 13 föreslås ingen energibesparande åtgärd eftersom det finns för lite värme i spillvatten för att ekonomiskt motivera sådana åtgärder.

Utredning av utsläpp till spillvattennätet av ämnen som kan vara nitrifikationshämmande eller som kan påverka vattenmiljön negativt

En utredning har genomförts om hur utsläpp via spillvattennätet kan påverka vattenmiljön, dvs eventuell påverkan på Kungsängsverket respektive på Fyrisån.

Utredningen baseras på genomgång av produktionsprocessen för att bedöma förluster och utsläpp av produkt och processkemikalier samt provtagning av utsläppet till spillvattennätet.

Slutsatsen är att gällande riktlinjer för utsläpp till det kommunala spillvattennätet innehålls med god marginal samt att vattnet inte är nitrifikationshämmande. Tester av toxicitet visar på försumbar toxicitet, vilket innebär att någon risk för negativ påverkan på Fyrisån inte föreligger.

Utredning från vilka ytor och anläggningar vatten avleds till den allmänna dagvattenanläggningen och från vilka områden dagvatten avrinner genom enskild hantering via ledning eller markyta mot Librobäcken respektive mot Fyrisån

En inventering av dagvattensystemet har genomförts och en dagvattenutredning har tagits fram. Utredningen visar att området består av tre delavrinningsområden som via dagvattenledningar avleder dagvatten antingen direkt till Librobäcken eller via kommunala ledningar till Fyrisån.

Områdets tre delavrinningsområden klarar i dagsläget av att omhänderta olika stora regn. Uppsala Vattens riktlinjer för utsläpp av dagvatten från fastighetsmark är dock inte applicerbara för fastigheten, eftersom den bebyggdes innan riktlinjerna formulerades.

Utredning av hur verksamheten på sina fastigheter uppnår Uppsala Vattens riktlinjer för dagvattenhantering

De krav som anges i Uppsala Vattens riktlinjer för utsläpp av dagvatten från fastighetsmark uppfylls inte. Området exploaterades innan riktlinjerna upprättades och omfattas därför inte av dessa. För planerade byggnationer inom området kommer bolaget att i ny tillståndsansökan redovisa åtgärder för att följa riktlinjerna.

Bolaget ska utreda vilka kylvattenströmmar som avleds till den allmänna dagvattenanläggningen, till det enskilda dagvattensystemet respektive till spillvattennätet

Inom ramen för den mätning av temperatur och kylvatten som genomförts under år 2021 studerades även vilken typ av avlopp respektive kylvatten avleds till. Resultatet av denna studie sammanfattas i nedanstående tabell.

Anslutningar av olika kylvattenflöden

Mätpunkt	Avser	Ansluten till
9:1	Pumpgrop plan 1	Spillvattennät
9:10	Autoklav F3	Allmän dagvattenanläggning
9:11	Autoklav F2	Allmän dagvattenanläggning
13:1	Pumpgrop plan 0	Spillvattennät

Utredning av temperatur på de kylvattenflöden som avleds till den allmänna dagvattenanläggningen respektive

spillvattensystemet, inklusive förväntad temperatur efter åtgärder för återvinning av värmeenergi

I följande tabell redovisas hur temperaturen påverkas efter att kylvattenflödet reducerats.

Mät punkt	Avser	Ansluten till	Temperatur		Förbrukning kylvatten	
			°C		m ³ /år	
			Före åtgärd	Efter åtgärd	Före åtgärd	Efter åtgärd
9:1	Pumpgrop plan 1	Spillvatten	31	39	29 000	13 500
9:10	Autoklav F3	Dagvatten	17	17	4 300	4 300
9:11	Autoklav F2	Dagvatten	20	20	4 300	4 300
13:1	Pumpgrop plan 0	Spillvatten	27	45	11 000	7 100

Som framgår av tabellen så kommer temperaturen att öka i spillvattnet ut från hus 9 och 13.

Utredning av möjligheter att avleda rent kylvatten till dagvattennät i stället för till spillvattennätet

Vattenflöden från processer innehållande bland annat rent vatten för kylning, är idag kopplade till det avloppssystem som leds till pumpgrop varefter det är anslutet till spillvattennätet. Orsaken till denna konstruktion är processernas placering.

Dagvattenledningarna är inbyggda på en annan höjdnivå än spillvattensystemet. För att leda de rena vattenströmmarna från spillvattensystemet till dagvattensystemet krävs därför ingrepp i hela avloppssystemet. De rena vattenströmmarna behöver separeras från spillvattenflödena i egna avloppsledningar, dagvattnet i dessa behöver samlas upp och pumpas upp vidare till det kommunala dagvattensystemet. Det är inte resurseffektivt för befintliga byggnader. Däremot föreslås att rent vatten separeras till dagvattensystemet i tillkommande byggnader.

Utredning av behov av åtgärder för uppsamling och vidare hantering av släckvatten

En handlingsplan för hantering av släckvatten har tagits fram. De åtgärder som genomförts eller kommer att genomföras är att utrustning för att täta invändiga avloppsbrunnar och dagvattenbrunnar vid en brand införskaffas. Rutiner kommer att inarbetas. En genomgång av släckvattenhanteringen har skett med räddningstjänsten då det visade sig att förslaget med en barriär med

vattenfyllda slangar på gården inte fungerade i praktiken. Som extra säkerhetsåtgärd mot avrinning av eventuellt släckvatten till Librobäcken och Fyrisån åtar sig bolaget att senast 2023 uppföra en 20–50 cm hög tät betongsockel i tomtgräns i nordväst mot Librobäcken och i nordost mot Fyrisån.

Ärendets handläggning

Ärendet har kungjorts i ortstidningen Uppsala nya tidning samt remitterats till Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun (nämnden), Uppsala Vatten samt Uppsala brandförsvaret. Samtliga har inkommit med yttranden. Bolaget har bemött inkomna yttranden.

Yttranden

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen har i huvudsak anfört följande.

Förslag till villkor

Länsstyrelsen har följande förslag till ändringar och tillägg av de förslagna villkoren.

1. En vattenhushållningsplan ska tas fram som ska innehålla uppgifter om verksamhetens förbrukning av dricksvatten. Redovisningen ska separera vatten som förbrukas i processerna och kylvatten. Nyckeltal som anger förbrukning/produktion ska tas fram. En plan för minskning av förbrukning av dricksvatten, särskilt för kylning ska ingå. Det mål som planen ska utgå ifrån är att dricksvatten i öppna system inte ska användas för kylning. Planen ska uppdateras löpande och en reviderad plan ska lämnas till tillsynsmyndigheten vart tredje år eller med annat tidsintervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.
2. Verksamhetsutövaren ska senast 6 månader efter att detta beslut vunnit laga kraft lämna in en plan för energihushållning till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energibesparingen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det ska även anges vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och en motivering till varför

övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas. Planen ska uppdateras löpande och en reviderad plan ska lämnas till tillsynsmyndigheten vart tredje år eller med annat tidsintervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.

3. Vid förändringar i verksamhetens tillverkningsprocesser ska en bedömning av om nya processer eller kemikalier kan orsaka nya utsläpp till processavloppsvattnet. Analysen ska resultera i ny kemisk karaktärisering av avloppsvattnet om så är fallet. Förslag på karaktärisering av avloppsvattnet ska skickas till tillsynsmyndigheten innan utförande av provtagning.
4. Vid ombyggnation eller uppförande av nya byggnader ska det tillgodoses att dagvattnet inom dessa områden samlas upp, fördröjs och genomgår rening innan utsläpp till dagvattennätet. Det ska utföras i enlighet med Uppsala vatten och avfalls riktlinjer.
5. Vid uppförandet av nya byggnader ska det möjliggöras att separera förorenade vattenströmmar och rena vattenströmmar.
6. Ett aktuellt kontrollprogram som omfattar utsläpp till luft, processavlopp och recipientkontroll ska finnas för verksamheten och följas. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Provtagningsparametrar och frekvens för provtagning ska följa de som finns angivna i BAT-slutsatsen för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn. Bolaget ska skicka in ett reviderat kontrollprogram för verksamheten till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att detta tillstånd har tagits i anspråk.

Tillsynsmyndigheten har delegation att medge undantag för parametrar och frekvens i provtagningen.

Förslag till nytt utredningsvillkor

Länsstyrelsen bedömer att ett nytt utredningsvillkor bör utformas för att bolaget ska fortsätta utreda alternativa möjligheter att nyttja den del av värmeenergin från avloppsvattnet som inte nyttjas.

U3. Undersöka alternativa användningsområden för att utnyttja värmeenergi utvunnen ur varma processavloppsströmmar. Utredningen ska redovisa kostnader och payofftid för förslagen.

Energi

Bolaget har föreslagit ett villkor gällande framtagande av energihushållningsplan som länsstyrelsen i princip bedömer är tillräckligt samt att tillsynsmyndigheten kan ges delegation att granska den.

Länsstyrelsen anser att genomförandet av värmeåtervinning av en del av den totala potentiella spillvärmerna är positivt, men inte tillräckligt. Bolaget bör inom sitt kontinuerliga arbete med energikartläggning genom åtaganden enligt lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag uppdatera sina bedömningar om rimliga energieffektiviseringsåtgärder samt föra regelbunden dialog med Vattenfall Värme om frågan gällande nyttjande av spillvärme med lägre temperaturer, samt redovisa dessa.

Bolagets förslag gällande utvinning av energi från varma processavloppsströmmar skulle vara mer energieffektiv om värmen utvanns innan de olika varma avloppsströmmarna blandades.

Det är enligt utredningen möjligt att utvinna 358 MWh ur de varma strömmarna. Bolaget kommer endast att utvinna 46 MWh av den mängden då avsättning för resterande energimängd inte finns i dagsläget. Länsstyrelsen bedömer att det är viktigt att bolaget kontinuerligt fortsätter utreda avsättning för den värmeenergin. Länsstyrelsen bedömer att frågan om att nyttja all värmeenergi från processavloppsvattnet bör utgöra ett nytt utredningsvillkor alternativt läggas in under detta villkor. Installation av solceller bör också undersökas för att indirekt bidra till driften av elpannan och andra processer och avlasta elnätet vid hög belastning.

Vattenförbrukning

Bolaget förbrukar en ansevärd mängd dricksvatten. Både produktionen och kylning av avloppsvatten utgör ansevärda källor till förbrukningen. Det har utretts alternativa metoder för kylning men ingen har bedömts vara miljömässigt och ekonomiskt försvarbar.

Länsstyrelsen bedömer att förbrukning av dricksvatten för kylning genom inblandning i avloppsvattnet inte är god hushållning med resurser. Om all värmeenergi utvanns och kunde nyttjas skulle inte

dricksvatten behöva tillsättas som kylmedia. Länsstyrelsen föreslår att planen specifikt bör omfatta mål för minskning av kylvatten då detta är en viktig del i verksamhetens miljöpåverkan.

Uppsala stad växer och tillgången till dricksvatten är begränsad. Grundvattnet som pumpas upp behöver dessutom renas från exempelvis PFAS. Dricksvattnet är värdefullt och i detta fall nyttjas det enbart för dess kylande egenskaper.

När dricksvattnet blandats in i processavloppsvattnet leds det till Kungsängsverket som är hårt belastat. En stor mängd rent dricksvatten går igenom alla reningssteg i reningsverket. Det utgör bästa möjliga teknik att rena så koncentrerade processavloppsströmmar som möjligt.

Även i processerna nyttjas relativt stora mängder dricksvatten. Det bör även där eftersträvas att minska mängderna om möjligt.

Processavloppsvatten

Länsstyrelsen noterar att prov taget på utgående vatten är utspätt med dricksvatten. Det kan göra det svårt att bedöma de egentliga halterna. Den nu utförda karaktäriseringen av avloppsvattnet är tillräcklig för den verksamhet som bedrivs idag. Om verksamheten anmäler ändringar av produktionen och tar in andra kemikalier kan en ny karaktärisering krävas. Länsstyrelsen föreslår därför ett villkor om det.

I den befintliga anläggningen är inte rena processavloppsströmmar med rent dricksvatten och förorenat processavloppsvatten separerade. Om dricksvatten ska användas som kylvätska bör det gå i ett separat system för att minska mängden rent vatten som går till Kungsängsverket. Länsstyrelsen föreslår därför ett villkor om det för nya byggnader.

Dagvatten

Länsstyrelsen bedömer att dagvattenfrågan bör ses över när nya anläggningar uppförs eller större renoveringar genomförs. Det har även framkommit att det i delar av dagvattnet förekommer PFAS. Fråga om rening av dagvattnet bedöms kunna delegeras till tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen bedömer att det är rimligt att vid nyuppförande av anläggningar eller vid större ombyggnationer ska verksamheten klara Uppsala Vattens riktlinjer för dagvatten. Verksamhetsområdet

är beläget intill Fyrisån och Libroäcken vilka utgör recipient för dagvatten från området vilket innebär att spridning kan ske fort.

Kontrollprogram

Tillståndet som meddelades den 8 december 2020 saknade villkor om kontrollprogram. Kontrollprogrammet ska omfatta de parametrar som BAT-slutsatserna anger. Undantag kan ges av tillsynsmyndigheten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun (nämnden) har i huvudsak anfört följande. Nämnden tillstyrker villkor 5 (energihushållningsplan), 6 (vattenhushållningsplan) och 7 (rutiner för rengöring av produktionsutrustning) som bolaget har föreslagit.

Nämnden föreslår ytterligare ett villkor:

- Vid om- eller nybyggnation ska regelbunden provtagning av processavloppsvatten ske för övervakning av utsläppsnivåer av relevanta kemikalier och särskilt av BDDE och lidokain. Provtagningen ska ske så nära källan som möjligt och skiljt från övrigt vatten. Provtagningsprogram ska utformas tillsammans med tillsynsmyndigheten.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Uppsala Vatten har i huvudsak anfört följande

Det är viktigt att rent kylvatten inte tillförs spillvattennätet på grund av försämring av spillvattenrening och kapacitetsbrist på ledningsnätet. Bolaget bör därför sträva efter att, på sikt, inte avleda rent vatten till avloppsreningsverket utan i stället använda sig av dagvattennätet.

Uppsala Vatten håller med om svårigheterna med att använda Fyrisåns ytvatten för att kyla processerna, men det finns fler alternativa metoder än vattenburna system. Dricksvatten är och kommer i framtiden att bli en alltmer begränsad resurs.

Revaq-regelverket pekar ut verksamheter som tillverkar aktiva läkemedelssubstanser. Anledningen till formuleringen om aktiva läkemedelssubstanser är dock att förtydliga att det inte gäller verksamheter som tillverkar näringssubstrat eller ex. höljen/kapslar till tabletter, som inte innehåller några läkemedel. Grundtanken är

oavsett att undvika att läkemedelssubstanser når reningsverk och vidare till åkermark via slamspridning. Kungsängsverket har inte någon läkemedelsrening vilket gör att majoriteten av läkemedel som kommer in, går vidare till Fyrisån.

Utgående processavloppsvatten som släpps till det kommunala ledningsnätet ska därför inte innehålla läkemedelssubstanser.

Uppsala brandförsvaret

Uppsala brandförsvaret har i huvudsak anfört följande.

Generellt ser Uppsala brandförsvaret positivt på föreslagen för hantering av släckvatten då dessa i sin helhet innebär passiva och aktiva barriärer som bolaget ansvarar för och ska ha en organisation för.

Åtgärden att täta brunnar innebär att brunnar ska täckas med gummi- /silikonmattor och att eventuell ventil ska stängas av. Det framgår att bolaget anser att metoden med mattorna fungerar väl. Uppsala brandförsvaret ställer sig frågande till hur väl dessa fungerar för olika typer av scenarion och väderförhållanden samt om dessa som enskild barriär kan anses tillräckligt. Det finns exempel på andra verksamheter inom kommunen som har en släckvattenhantering som omfattar tätning av brunnar med gummimattor men där hanteringen även kompletterats med en teknisk avstängning i brunnarna för att helheten ska anses vara tillräcklig.

Det framgår att vissa brunnar är invändiga. Uppsala brandförsvaret ställer sig frågande till om brunnarnas placeringar eller avstängningsfunktionens placering kan innebära att bolaget inte kan stänga av ventilen eller täta brunnarna till följd av att dessa inte går att komma åt på grund av branden. Det är viktigt att bolaget har en bemanning för organisationen dygnet runt.

Förslaget innebär att det i tomtgränsen uppförs en betongsockel mellan området och Fyrisån för uppsamling av dagvatten och släckvatten. Åtgärden bygger på att området utförs med en tät markyta så att avrinning kan ske till avsedd plats och inte infiltreras i marken. När brandförsvaret var på plats 2021 var hela området en grusplan. Det framgår inte av handlingarna att några åtgärder kommer genomföras eller har genomförts avseende markens yta.

Det framgår heller inte om betongsockelns höjd är tillräckligt med hänsyn till det dagvatten som kan uppstå vid till exempel ett 10-års regn samtidigt som brandsläckning sker.

Samråd med Uppsala brandförsvaret har skett enligt den punktlista bolaget presenterat. På plats har ett praktiskt försök med slangar och de gummimattor som våra fordon är utrustade med genomförts. I övrigt har samråd skett gällande insatsplanering där brandförsvaret granskat framtagna insatsplaner och tagit del av en situationsplan som ligger till grund för brandförsvarets interna framkörningskort. Dessa har dock inte omfattat de nya byggnaderna (höglagret, garaget och fabriken). Granskning av släckvattenhanteringen och värdering av denna har inte skett.

Bolagets bemötande

Bolaget har i huvudsak anfört följande med anledning av yttranden som inkommit.

Länsstyrelsens yttrande

Bolaget accepterar länsstyrelsens förslag om villkor gällande en vattenhushållningsplan förutom gällande att en minskning av dricksvattenförbrukning ska genomföras samt att öppna system för kylning ska frångås. Om det är möjligt och skäligt behöver först utredas. Resultatet av detta arbete bör inte föregripas i villkoret.

Femte meningen i det föreslagna villkoret bör justeras enligt följande. Planen ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Den ska uppdateras löpande och en reviderad plan ska lämnas till tillsynsmyndigheten vart tredje år eller med annat tidsintervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Villkorsförslaget gällande framtagande av energihushållningsplan accepteras.

Det föreslagna villkoret om karaktärisering av processavloppsvattnet behövs inte eftersom förändringar i verksamheten kommer att behöva anmälas till tillsynsmyndigheten, som gör en bedömning och vid behov kan förelägga om en ny kemisk karaktärisering.

Bolaget motsätter sig det föreslagna villkoret om att separera vattenströmmar vid uppförande av nya byggnader, eftersom det inte går att bedöma.

Bolaget accepterar det föreslagna villkoret gällande kontrollprogram för kontroll av utsläpp till luft, processavlopp och recipientkontroll förutom att provtagningsparametrar och frekvens inte bör bestämmas av tillståndsmyndigheten utan av tillsynsmyndigheten. Vilken tidpunkt kontrollprogrammet ska ges in till tillsynsmyndigheten bör inte utgå från den dag då gällande tillstånd togs i anspråk eftersom det var 12 januari 2021. Bolaget föreslår att skrivningen ändras till ”inom sex månader från det att miljöprövningsdelegationens beslut vunnit laga kraft”.

Länsstyrelsens förslag till ett nytt utredningsvillkor om att undersöka alternativa användningsområden för att nyttja den värmeenergi som kan utvinnas ur processavloppsvattnet bedömer bolaget vara en dubbelreglering då detta kommer att utredas inom arbetet med en energihushållningsplan.

Nämndens yttrande

Frågan om regelbunden provtagning av processavloppsvatten vid om- eller nybyggnation för övervakning av utsläppsnivåer av relevanta kemikalier, särskilt BDDE och Lidokain, behöver inte regleras i ett särskilt villkor. Bolaget är beredda att genomföra provtagning av processavloppsvatten vid om- eller nybyggnation. Provtagningens omfattning kommer att bestämmas i samband med revidering av bolagets kontrollprogram.

Uppsala Vattens yttrande

Bolaget avser att ta med sig Uppsala Vattens synpunkter avseende avledning av rent vatten och användning av dricksvatten i det kommande arbetet med vattenhushållningsplan.

Bolaget förstår Uppsala Vattens synpunkt avseende utsläpp av läkemedelsrester. För att minimera dessa utsläpp har bolaget upprättat rutiner vid rengöring av processutrustning som ska minimera produktförluster till avloppsvatten. I ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid anläggningen i Uppsala (dnr. 551-4841-2023) har bolaget föreslagit följande villkor:

6. Vid rengöring av produktionsutrustning ska det finnas rutiner som innebär att produktförluster till avloppsvatten hålls på en låg nivå.

Bolaget kan acceptera att ett motsvarande villkor föreskrivs även i dnr. 551-8834-2021.

Uppsala Brandförsvars yttrande

Det finns teknisk avstängning för de byggnader som saknar källare och där släckvatten samlas upp i brunnar utomhus. I övriga byggnader samlas släckvattnet upp i byggnadens källare och där utgör tätning av brunnar utomhus endast ett komplement. Släckvatten i källare leds vidare till pumpgropar som kan stängas via nödstopp eller på distans via ett överordnat styrsystem för fastigheterna.

Markytan på vilken släckvatten kommer att samlas upp kommer i huvudsak att vara hårdgjord. I icke hårdgjorda delar kommer infiltration att ske endast ytligt, med möjlighet för bolaget att vid behov skrapa av och ta om hand vattenbemängd jord. Betongsockeln kommer att dimensioneras med utgångspunkt från dels risken för översvämning från Fyrisån eller Librobäcken, dels behovet av att samla upp släckvatten och kraftig nederbörd. Bolaget har en beredskapsorganisation som täcker in dygnets alla timmar, alla dagar på året. Bolaget kommer att ha löpande avstämningar med brandförsvaret avseende förändringar som påverkar insatsplaner.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Vid fastställandet av villkor i beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet har prövningsmyndigheten utgå från de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Dessa regler anger bl.a. att en verksamhetsutövare ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken gäller kraven i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Miljöprövningsdelegationen anser att det föreligger ett tillräckligt underlag i ärendet för att meddela slutliga villkor avseende energi- och vattenhushållning, utsläpp till vatten, dagvatten och släckvatten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är skäligt att föreskriva villkor kring vattenhushållning, energihushållning, utsläpp till vatten, släckvattenhantering och kontrollprogram.

Nedan motiveras de villkor som finns med i beslutet.

5. Bolaget har själva föreslagit ett villkor gällande vattenhushållning. Miljöprövningsdelegationen har i huvudsak följt bolagets och länsstyrelsens förslag, men med en skrivning som stämmer med hur liknande villkor brukar formuleras. Länsstyrelsen föreslog ett mål för planen som var att dricksvatten i öppna system inte ska användas för kylning. Miljöprövningsdelegationen instämmer i bolagets bedömning att det inte är ett skäligt krav att ställa för den befintliga verksamheten. Däremot är det skäligt att bolaget redovisar vattenförbrukningen för kylning och till processerna separat. Miljöprövningsdelegationen anser att det är lämpligt att förena villkoret med delegation för att tillsynsmyndigheten ska kunna ställa krav på att åtgärder som bedöms skäliga ska genomföras.
6. Bolaget har själva föreslagit ett villkor gällande energihushållning. Länsstyrelsen har i huvudsak föreslagit samma villkor och bolaget har accepterat det i sitt bemötande. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att det även är viktigt att åtgärder genomförs i enlighet med energihushållningsplanen och har därför lagt till detta. Miljöprövningsdelegationen anser att det är lämpligt att förena villkoret med delegation för att tillsynsmyndigheten ska kunna ställa krav på att åtgärder som bedöms skäliga ska genomföras.
7. Miljöprövningsdelegationen instämmer i Uppsala Vattens synpunkt att det är viktigt att läkemedelsrester inte släpps till reningsverket. Det finns därför skäl att föreskriva villkor kring det. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att skrivningen "minimeras" är lämpligare än "hålls på en låg nivå" som bolaget föreslagit.
8. Att inte all värmeenergi som kan utvinnas ur processavloppsvattnet nyttjas utgör delvis en dålig hushållning med energi men medför även att stora mängder dricksvatten behöver tillsättas för att kyla. Detta utgör även ett resursproblem i Kungsängsverket som får rena rent vatten. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att det är rimligt att vid uppförandet av nya byggnader i skälig utsträckning eftersträva att separera förorenade vattenströmmar från rena vattenströmmar. Vid uppförande

av nya byggnader bör det även i skälig utsträckning möjliggöras att provtagning kan ske så nära eventuella föroreningskällor som möjligt, som nämnden föreslagit. De prover som tagit på processavloppsvattnet under provotiden har varit delvis utspädda då en lämplig provtagningspunkt saknas.

9. För att inte riskera att släckvatten förorenar grundvattnet behöver ytorna i anslutning till betongsockeln vara hårdgjorda. Miljöprövningsdelegationen bedömer att en rimlig tid att vidta åtgärden är till den 31 december 2025.
10. Villkor gällande kontrollprogram för utsläpp föreskrevs inte i tillståndet som meddelades den 8 december 2020 för verksamheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är relevant att ett sådant upprättas för de delar som omfattas av provotiden och därför kan regleras inom ramen för det här beslutet. Länsstyrelsen föreslog att det ska omfatta parametrar som BAT-slutsatserna anger samt provtas med den frekvensen. Eftersom BAT-slutsatserna ändå gäller finner miljöprövningsdelegationen inte skäl att ange särskilt att dessa ska följas. Det kan finnas behov av att mäta ytterligare parametrar som BDDE och Lidokain. Tillsynsmyndigheten bör därför ges delegation avseende kontrollprogrammets innehåll. Något sådant särskilt villkor om provtagning av relevanta kemikalier, som BDDE och Lidokain, vid om- eller nybyggnation som nämnden föreslagit behövs därför enligt miljöprövningsdelegationen inte.

Miljöprövningsdelegationen instämmer i bolagets uppfattning att frågan om ny karaktärisering av processavloppsvattnet om tillverkningsprocesserna ändras kan hanteras av tillsynsmyndigheten inom ramen för hanteringen av anmälan om ändring. Miljöprövningsdelegationen beslutar därför inte om något sådant villkor om det som länsstyrelsen föreslagit.

Länsstyrelsen föreslog även att rening av dagvatten genom fördröjning innan det släpps ut till dagvattennätet. Frågan bedöms inte rymmas inom den nu aktuella provotiden och något sådant villkor föreskrivs därför inte.

Länsstyrelsen har föreslagit att frågan om alternativa sätt att nyttja värmeenergin från avloppsvattnet skulle skjutas upp ytterligare. Miljöprövningsdelegationen, som konstaterar att uppskjutna frågor

ska avgöras så snart som möjligt, anser att frågan är tillräckligt utredd och att ytterligare arbete med att nyttja värmeenergin från avloppsvatten ryms inom arbetet med energihushållningsplanen. Miljöprövningsdelegationen finner därför inte skäl att skjuta upp frågan ytterligare.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av miljöprövningsdelegationens ordförande Emilia Sjödahl och miljöszakunnig Greger Drougge med miljöskyddshandläggare Camilla Ek som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se (skickas med IED-meddelande)

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun, miljoforvaltningen@ uppsala.se

Länsstyrelsen i Uppsala län, lansstyrelsen@ uppsala.se

Uppsala Vatten och Avfall AB, [uppsalavatten@ uppsalavatten.se](mailto: uppsalavatten@ uppsalavatten.se)

Uppsala brandförsvaret, brandforsvaret@ uppsala.se

Bilagor

Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Kungörelsedelgivning

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Miljöprövningsdelegationens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Miljöprövningsdelegationen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **25 juli 2024**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 8834-2021.